

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacrificio Missæ Expedite Celebrando Libri III

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1661

Quando contra Hæredes agi possit pro stipendio Missarum, de quibus
Testator disposuit n. 72

urn:nbn:de:hbz:466:1-41878

bus facili negotio afferri disparitas
à nobis potuit.

*Quando contra Heredes agi possit
pro stipendio Missarum, de
quibus testator dispo-
suit.*

DVbitabis Decimo. Quando
testator, seu fundator legat,
vel præscribit aliquot Missas, quid
juris habeat Sacerdos, vel Ecclesia
contra hæredes petendi justum sti-
pendium.

Respondeo, quatuor modis in
hoc se habere potest testator. Pri-
mo, volendo tot Missas, de stipen-
dio autem mentionem non faciat,
& tunc poterit Sacerdos, vel Eccle-
sia agere, coram Episcopo contra
hæredes, de stipendio, secundum
consuetudinem Regionis, justo; &
Hæres juxta vires hæreditatis erit
obligatus, illud assignare, ut constat
ex dictis in responsione Sacræ Con-
gregationis à nobis allatæ supra
§. 1. n. 34.

§. r. n. 34. Si autem hæreditas non sufficiat, quod recurrentum sit ad Pontificem, satis §. 2. à num. primo explicuimus.

73. Secundo modo se habere potest testator, si velit tantam pecuniam v. g. aureos centum expendi, pro Missis, sed modicum Missæ numerum taxet v. g. decem, ita ut superabundet pecunia, & tunc nisi aliud ex circumstantiis constet, censetur velle legatario liberaliter excessum concedere, beneficiumque, seu Capellaniam pinguem velle fundare, & sine dubio ad totam pecuniam subministrandam cogi debent hæredes. Idem dic, si testator relinquat prædium pro paucis Missis, quod processu temporis sufficeret ad plures: nisi tamen, ut dictum est ex circumstantiis, vel verbis testatoris colligatur, velle, aucto Prædio, augeri & numerum Missarum; de qua re iterum redibit sermo à num. 92.

74. Tertio modo posset testa-

O o s tor

tor velle, ut tanta pecunia expendatur pro Missis sed numerum Missarum non taxet. Tunc, ut ex dictis supra hoc §. 3. n. 2, constare potest, numerum Missarum taxare licebit Episcopo, nec nisi ad assignatum ut ex se patet, pecuniam obligabuntur Hæredes,

75. Quarto modo posset testator tot Missas præscribere, sed assignare pecuniam tenuem, & insufficientem, & tunc communior & sententia docet in eo solum casu ab hæredibus deberi supplementum, quando testator principaliter intendit ipsas tot Missas, & consequenter tunc solum compelli hæredes ab Episcopo posse. Ratio est, quia tunc Testator præsumitur in animæ suæ commodum voluisse omnino bonum illud spirituale, quacumque impensa, data capacitate hæreditatis.

76. Illud
a Bart. Surd. Mantic. aliisque apud
Sanchez lib. 8. de Matr. disp. 1. n. 16.
Vasq. in Opusc. de Testam. c. 8. aliisque.

76. Illud igitur, in hoc quarto modo, remanet, & quidem difficile explicandum, qua ratione dignoscere valeamus, quod Testator intendat principaliter tot determinatas Missas, quando ejus verba sunt ambigua, nec facile apparet, quid principaliter intendat, tot Missas celebrari, an tantam; & non majorem pecuniæ summam, in Missis, infumi: si enim verba essent clara, nulla investigatione indigeremus, sed mens Testatoris, ad usque, esset servanda.

77. Variæ regulæ traduntur à Doctoribus, & illa inter ceteras, ut melior excipitur, quæ est communis in similibus dubiis dispositionibus. Quando testator demonstrativè apponit quantitatem pecuniæ, quam pro Missis assignat, tunc principaliter intendit tot Missas: Quando verò apponit quantitatem pecuniæ taxativè, tunc minus

O O O

prin-

a Doctores modo citati.

principaliter intendit ipsas tot Missas, cum principaliter solum intendat tantam pecuniam taxatam infumi, & non amplius.

78. Sed ecce iterum difficultas: ecquanam ratione id ipsum cognosci possit? Afferam breviter tres modos, seu regulas, nam fusè inuenies apud Iuris peritos passim.

Primus modus est ille, quem ex Felino, Paulo de Castro, & Moneta tradit Marchinus. & In prædictis, scilicet, dubiis dispositionibus esse verborum ordinem attendendum: nam quod primo profertur, principaliter intendi à Testatore, dicendum erit: quod secundo loco, minus principaliter. Quare si primo loco dicatur, esse tot Missas celebrandas, deinde vero apponatur assignatio pecuniæ, demonstratiuè erit talis pecuniæ assignatio, & principaliter tot Missæ intendètur, in quo casu non ad assignatam solâ pecuniam, sed etiam ad supplementum

March. de ord. t. 5 p. 2. c. 22. à n. 7.

rum obligabuntur Hæredes. At ve-
ro, si contra, primo loco assignetur
tanta pecunia, & deinde subdatur,
quot Missæ sint celebrandæ, taxati-
vè se habebit talis assignatio pecu-
niæ, & tot Missæ minus principaliter
intenduntur, atque ad solam as-
signatam pecuniam, non vero ad
amplius tenebuntur hæredes.

79. Secundus modus. Si legatum
exprimatur unica perfecta oratio-
ne, tunc censetur factum taxativè;
si duabus, præsumitur factum de-
monstrare. Vel clarius. Illa sunt
verba taxativa, quæ stant per se, id
est, sola, absque dependentia alio-
rum verborum, reddunt sensum
perfectum ab alio quopiam distin-
ctum. Illa sunt demonstrativa, quæ
dependent ab aliis, id est, non ha-
bent sensum perfectum sine illis,
seu independenter ab illis. Exem-
pli gratia. Si testator ita loquatur.
*Aggravo heredem meum ad dandum
Petro Sacerdoti aureos triginta ex fru-*

Etibus talis fundi pro onere Missæ quoridiana.

Hoc legatum factum est taxativè, quia unica perfecta oratione factum est. Si vero ita dicat. *Aggravo Heredem meum ad dandum Petro aureos triginta, quos iubeo ex talis fundi redditibus persolvi pro onere Missæ quoridiana.* Hoc legatum stat demonstrativè, quia factum est per duas distinctas orationes, Alteram: *Aggravo Heredem meum ad dandum aureos triginta;* Alteram: *iubeo ex talis fundi redditibus persolvi pro onere Missæ quoridiana.* In priori ergo dispositione, pereunte, seu imminuto fundo, non compellitur hæres ad supplementum, in posteriore compellitur. Ita Felinus, & Gavantus, Sanchez, Bonacina, alique, quos citat, sed reprobat idem Marchinus.

80. Uterque ex his modis suis difficultatibus implicatur, ex quibus

a Felinus, Gavant. Sanc. Bonac. aliq. cit. à March. de ord. tr. 3. p. 2. c. 22. n. 6.

bus se extricare, dum Iurisperiti va-
riis limitationibus, & sublimitatio-
nibus quærunt, rem nostram minus
reddunt expeditam. Continent bo-
nam doctrinam, non inficior, &
ad Testatoris mentem indagandam
conducunt non nihil aliquando,
sed non omnino satisfaciunt. Primo
enim in utroque modo, res à Nota-
rio, seu Scriba dependebit, qui, vel
unica oratione, vel multiplici, vel
priori, vel posteriore loco, legatûs
suo arbitrato, & sine ullo delectu
scribere solent. Secundo, quia ex pri-
mo modo, sequitur: quod si ita lo-
quatur testator: *Volo decem Missas pro
quinque Iuliiis dandis; Missæ decem
sint omnino dicendæ, quacumque
expensa, quia primo loco proferun-
tur. Si vero ita: Pro quinque Iuliiis volo
decem Missas. Non decem, sed quin-
que sunt celebrandæ, quia proferû-
tur secundo loco, quod tamen mi-
hi incredibile est, quia prorsus in
utraque dispositione, eadem videtur
esse testatoris mens. Tertio, quia in*
secun-

secundo modo non absimile quid
incommodum apparet. Ego profe-
cto non sum tam perspicax, ut pos-
sim ibi dignoscere rationabile dis-
crimen. Nonne idem sonat (*aureos*
triginta ex fructibus talis fundi iubeo
persolvi.) & (*aureos triginta, quos iu-*
beo ex tali fundo persolvi.) cur igitur
in una dispositione hæredem obli-
gabo, in altera non item?

82 Putant igitur Tertio alii,
(sed ipsi viderint) approbandam esse
Brixiani & opinionem, quam etiam
supponunt Berous, b & Guido &
Papa, docentis, ubi Testator me-
minit quantitatis solvendę pro Mis-
sis, (idem dicunt in similibus dubiis
dispositionibus pro quacunq; ma-
teria) quamvis quantitas sit insuffi-
ciens ad dispositas Missas, non te-
neri Hæredem, nisi ad quantitatem
assignatam, & nullo modo ad sup-
plementum. Ratio est Primo, quia

ex
a Brixianus b Berous. c Guido
apud March. de ord. et. 3. p. 2. c. 22. n. 1.
§ 2.

ex quo testator meminit quantita-
 tis pecuniæ, præsumitur illam prin-
 cipaliter, & taxativè voluisse, & nõ
 aliam insumi, quia talis est natura
 amoris pecuniæ, ut homines in si-
 milibus dispositionibus communi-
 ter mentem maximè apponant ad
 deliberandum de quantitate insu-
 menda. Vnde, si assignant, multum
 deliberate eam assignant, atque ad-
 eò principaliter, & taxativè. Secun-
 dò, quia, ut lib. 1. c. 6. §. 2. num. 4. di-
 ximus non est imponendum onus
 grave, nisi certo de illo constet, at
 nunc non certo constat, quia testa-
 toris verba, de quibus agimus, du-
 bia sunt. Tertio, quia in dubio me-
 lior est conditio possidentis. At nõc
 Hæres jam possidet. Quarto docent
 non ignobiles Doctores & semper
 præsu-

a Molin. Sanch. Menoch. Mantica,
quod Bonac. de contr. disp. 3. q. 7. p. 7.
n. 7. addens Sanchez esse pro hac opinio-
ne in summa c. 13. n. 8. & c. 15. n. 4 licet
sibi contrarius lib. 3. de Matr. ad 18.
n. 24.

præsumi Testatorem voluisse gravare hæredem, quam minimum a possibile est, & in dubio semper fieri interpretationem *b* pro hærede contra legatarium, vel fideicommissarium, nec eandem esse rationem de legatis etiam piis, ac testamentis, cum Testamenta amplè explicanda sint, non ita legata, quantumvis pia. Cum igitur hic præcipuè agamus de legatis Missarum, & quidem dubiis, Interpretatio non pro legato, sed pro hæredibus facienda est, adeoque ad nihil; nisi ad assignatam nominatim pecuniam, sunt hæredes compellendi.

Hæc nobis, quæ Jurisperitorum sunt propria rudi Minerva insinuasse sufficiat. Certè Fraxinellus *d* ex hoc capite, quia Testatores

a L. unum ex fam. §. si rem ff. de legatis. *b* L. apud lul. §. Scio. ff. de legatis 3. *c* L. in testam. ff. de reg. jur. *d* Fraxin. de Sacerd. oblig. sec. 4 §. 24. à n. 2.

commuiter curant gravare suos
 hæredes quam minimum possunt,
 unde non sit certum, quod præsumi
 possit mentem illorum fuisse, ut
 aucto decursu temporis Missæ sti-
 pendio, hæredes teneantur ad au-
 gendum stipendium, colligit non
 esse improbable non teneri. Esto
 teneri etiam probabiliter doceat
 cum aliis a Diana.

*An hæres pro Missis legatis debeat sti-
 pendium, quod currit tempore
 dispositionis, an tempore
 executionis?*

89. **D**Vbitabis Undecimo, quan-
 do Testator non expres-
 sit quantitatem pecuniæ, sed dispo-
 sit ut celebrentur tot Missæ v.g. in
 perpetuum, si contingat tempo-
 re dispositionis fuisse majus, vel
 minus Missæ stipendium, quam
 tempore, quo actu sunt celebrandæ,
 teneatur hæres ad pretium cur-
 rens,

a Dian. p. 2. tr. 13. res. 17.